

Finansdepartementet
Avdelningen för offentlig förvaltning
103 33 Stockholm

Diarienummer Fi2018/01710/KO

Yttrande över Europeiska kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen, och om upphävande av direktiv 2009/22/EC.

Hovrätten har, förutom direktivförslaget, tagit del av Faktapromemoria 2017/18:FPM82, där det redogörs för den preliminära svenska ståndpunkten gällande direktivförslaget. Hovrätten delar de bedömningar som görs i promemorian. I övrigt vill hovrätten framföra följande.

Bestämmelsen i artikel 10 i direktivet innebär att ett förbudsföreläggande på ett obestridligt sätt ska fastställa att en viss överträdelse ägt rum. Ett förbudsföreläggande i en annan medlemsstat ska anses som en motbevisbar presumtion om att en överträdelse ägt rum. Vidare föreslås i artikel 10.3 att ett fastställelsebeslut på ett obestridligt sätt ska fastställa ansvar för näringsidkaren gentemot konsumenter som har lidit skada av en överträdelse med hänsyn till eventuella andra fall där talan väcks vid nationella domstolar med avseende på samma näringsidkare och samma överträdelse.

Enligt hovrätten synes detta innebära att såväl ett förbudsföreläggande som ett fastställelsebeslut får karaktären av fastställelsedomar.

När det gäller förbudstalan konstaterar hovrätten att Sverige enligt direktivförslaget inte kan uppställa något krav på samtycke från berörda konsumenter (artikel 5.2). Hovrätten har inget att invända mot en sådan ordning i och för sig, men om ett förbudsföreläggande får de långtgående konsekvenser som föreslås är detta, som hovrätten tolkar direktivet, även att se som en fastställelse som får verkan för samtliga potentiella skadelidande (se artikel 10.1 och 10.2).

Hovrätten konstaterar vidare att det redan idag finns en möjlighet att väcka fastställsetalan inom ramen för lagen (2002:599) om grupprättegång. Det har dock ansetts att det inte kan accepteras att en fastställsetalan förs till förmån för en grupp, om det bland medlemmarna finns många för vilka rättsförhållandet i fråga inte är ovisst. Det skulle nämligen skapa utrymme för onödiga processer (se prop. 2001/02:107 s 55). Sålunda omfattar en grupptalan endast de gruppmedlemmar som genom en särskild anmälan till domstolen gett uttryck för att vilja delta i processen. Direktivförslaget innebär förvisso att Sverige även i framtiden, i de allra flesta fall, kan ha ett sådant krav (se artikel 6). Som hovrätten

DATUM
2018-06-15DIARIENR
2018: 175

uppfattar artikel 10.3 i direktivförslaget riskerar detta dock att bli illusoriskt. Om ett fastställelsebeslut får den verkan som föreslås, synes det som om samtliga potentiella skadelidande kan luta sig mot den fastställsetalan som förts, oavsett om de anmält sig till domstolen i den tidigare processen eller inte.

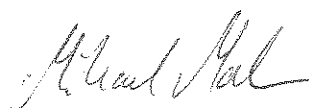
De verkningar av slutliga beslut som anges i artikel 10 innebär mot denna bakgrund, såvitt hovrätten kan bedöma, att besluten får direkt verkan för långt fler än de inblandade parterna, vilket är ett avsteg från vad som nu gäller vid en fastställsetalan (se 13 kap. 2 § rättegångsbalken). Det innebär också att det i dessa fall inte finns något som motverkar den risk för onödiga processer som nämns i förarbetena till lagen om grupprättegång (se ovan nämnda prop. s 55 f).

Detta yttrande har beslutats av hovrättspresidenten Charlotte Brokelind och tf. hovrättsassessorn Mikael Malm.

Charlotte Brokelind

Mikael Malm

Kopia

Övriga hovrätter

Kammarrätterna

Tingsrätterna under Göta hovrätt

Justitiedepartementet, enheten DOM

Domstolsverket

Hovrättens intranät